

інтерес до проблеми вивчення, здатний до її практичного аналізу та прийняття обґрунтованих рішень. Має глибокі знання про специфіку подружніх, родинних і дитячо-батьківських взаємин, стійкі уявлення щодо створення та розвитку щасливої сім'ї, джерелом якої є любов. Самостійно та критично оцінює значення традиційних для українського народу сімейних цінностей як моральної основи життєдіяльності кожної сучасної людини. Результати виконання теоретичних і практичних завдань використовуються для самовдосконалення й розвитку особистісних якостей, необхідних для майбутнього сімейного життя.

Високий рівень.

10 балів. Активний в обговоренні теоретичного змісту навчального матеріалу та вирішенні практичних завдань. Сприймає традиційні для українського народу сімейні цінності як моральну основу життєдіяльності кожної сучасної людини, яка ґрунтується на знаннях про специфіку подружніх, родинних і дитячо-батьківських взаємин та уявленнях щодо створення та розвитку щасливої сім'ї, джерелом якої є любов. Зміст навчального матеріалу і практичних робіт використовує для самовдосконалення й розвитку особистісних якостей, необхідних для майбутнього сімейного життя.

11 балів. Активний в обговоренні теоретичного змісту навчального матеріалу. Володіє глибокими знаннями щодо створення та розвитку щасливої сім'ї, джерелом якої є любов. Свідомо приймає традиційні для українського народу сімейні цінності як моральну основу життєдіяльності кожної сучасної людини. Самовдосконалення й розвиток

особистісних якостей розглядає як необхідну умову створення, розвитку та процвітання майбутньої власної сім'ї на основі любові, поваги та згуртованості. Має уявлення про власну майбутню сім'ю, подружні, родинні та дитячо-батьківські взаємини.

12 балів. Має ґрунтовні знання щодо створення та розвитку щасливої сім'ї, джерелом якої є любов, стійкі уявлення про специфіку подружніх, родинних і дитячо-батьківських взаємин. Потреба використовувати у повсякденному житті стильові характеристики чоловічої (жіночої) поведінки стала звичним способом поводження. Традиційні для українського народу сімейні цінності складають основу ціннісного ставлення до майбутньої власної сім'ї, її створення, розвитку та процвітання на основі любові, поваги та згуртованості. Це ставлення виступає джерелом самовдосконалення й розвитку особистісних якостей, необхідних для майбутнього сімейного життя [3, 39–41].

Таким чином, відповідно до завдань статті розкрито мету, завдання та зміст авторської програми «Сімейні цінності» для учнів 8–9 класів загальноосвітніх шкіл-інтернатів; розроблено орієнтовні критерії оцінювання навчальних досягнень учнів з курсу «Сімейні цінності».

Проведене дослідження не вичерпує багатогранності теоретичних і практичних пошуків розв'язання проблеми. Перспективним вважаємо розроблення семінару для педагогів шкіл-інтернатів з питань формування у старшокласників сімейних цінностей, а також підвищення ефективності післядипломної педагогічної освіти з цієї проблеми.

ДЖЕРЕЛА

1. *Канішевська Л.В.* Виховання соціальної зрілості старшокласників загальноосвітніх шкіл-інтернатів у позаурочній діяльності : [моногр.] / Любов Вікторівна Канішевська. — К. : ХмЦНП, 2011. — 368 с.
2. *Олифирович Н.И.* Психология семейных кризисов / Н.И. Олифирович, Т.А. Зинкевич-Куземкина, Т.Ф. Велента. — М., 1999. — 203 с.
3. Сімейні цінності : комплекс навчальних програм сімейного виховання (9, 17, 35, 70 годин) [для 8–9 класів] / [О.В. Мельник (кер. авт. кол.), Л.В. Канішевська, Т.В. Кравченко, Г.Г. Ковганич, В.І. Кириченко]. — Івано-Франківськ : НАІР, 2012. — 48 с.

УДК 378:81'243(477)

S.V. Sokolovska,

*PhD, Assistant Professor, English Language Practice
and Teaching Methodology Department,
Borys Grinchenko Kyiv University*

CONTENTS FORMATION PECULIARITIES OF FOREIGN LANGUAGE TEACHERS' PROFESSIONAL TRAINING IN UKRAINE

The creation of the general European educational and scientific space predetermines the increase of the foreign language teachers' training level by means of the radical contents changing that should be correspondent to the latest state, society and per-

sonality needs. Under the present-day circumstances a teacher has to reveal and develop pupils' abilities, satisfy their educational requirements, form their perception of the whole world picture, the cultural level of a personality, their creative potential etc. [3].

The changes in the educational system of Ukraine occurring in the context of the Bologna process cause the appearance of the new approaches to the foreign language teaching at the institutions of higher education, and therefore to the training of new generation teachers. In this connection the topicality of the article is predetermined by the fact that the pre-service foreign language teachers' training at present is provided with the teacher's personality formation where they consciously and motivatedly acquire special knowledge, skills and habits, and mastery fundamentals in the professional sphere, and also the readiness to the international and cross-cultural communication, the ability to solve professional and vital problems globally. In my opinion the level of the foreign language teachers' professional competence plays an important role in this strategy.

The article aims at revealing the contents formation peculiarities of the foreign language teachers' training that is connected with their professional competence formation on the necessary level in the context of the communicative approach in teaching. Correspondingly the article tasks presuppose the analysis of the notion of the foreign language teachers' professional competence and the specification of the factors predetermining its contents at present.

The problem of forming the foreign language teachers' professional competence is revealed in many fundamental scientific works (V. Barkasi, A. Berdychevsky, O. Bihych, H. Melnychenko, V. Pasynok, Yu. Passov, V. Safonova, T. Tambovkina, S. Khmelkovska and others). The scientists study the given notion differently singling out the three main components, namely a language component, a speech component, and a methodological one.

The notion of the methodological competence is considered in the context of T. Tambovkina's research. In her opinion, the constituents of the methodological competence are the abilities to plan one's pedagogical work, mastering the wide spectrum of techniques and the skill to use them adequately taking into account the students' age and the defined teaching aim; the ability of orientating in the modern methodological literature, making a good choice of textbooks and other teaching means under the giving conditions; the readiness and the ability to improve one own's proficiency [7]. Yu. Passov and N. Kuzovleva consider that one of the important components of the methodological competence is the skill to work out creatively and conduct any lessons under the different conditions [8]. The above-mentioned interpretation is included not only into the meaning of the notion "methodological competence" but also into the meaning of the terms "professional-methodological competence", "communicative-methodological competence", "professional-pedagogical competence", and "professional competence".

V. Barkasi considers the notion of the teachers' professional competence as the integral formation

of a personality which includes the totality of the cognitive-processing, social, multicultural, auto-psychological, and personal components. The author qualifies the cognitive-processing component as the professional knowledge, skills, and habits; the social component as the formed level of the national self-consciousness and civic responsibility; the multicultural component as the generated global thinking, awareness of national values. The auto-psychological component is interpreted as the readiness and abilities to the pedagogical work and also the existence of the pedagogical self-consciousness. The personal component comprises the professionally meaningful person features, such as empathy, tact, tolerance, mobility, communicativeness etc. [1].

According to L. Kalinina and her adherents' definition, the professional-methodological training in a pedagogical university presupposes the acquiring of the applied sciences knowledge, pedagogical technologies, skills for teaching materials elaboration and teaching process management, and also professional mastery [5]. In the system of the professional-methodological training the professional mastery is considered by Yu. Passov as the system of the methodological skills that ensures the performing of the professional functions and appears only on the base of the developed abilities for transforming the adopted techniques and transferring them into the new teaching conditions. The professional or methodological skills are as follows: designing, adaptive, organizational, communicative, motivational, monitoring, investigative, and auxiliary. The transition to the level of the higher professional mastery is possible only after the acquiring of such an element in the system of the methodological culture as creativeness. The highest manifestation of the professional mastery is the level of the art (proficiency) [8].

A. Berdychevsky treats the professional aim as the communicative-methodological competence which includes the mastery of the professional adaptive skills connected with the peculiarities of the foreign language lessons organization at school, namely teaching the procedures of the communicative situations design, the didactic-pedagogical tasks solving, the favorable conditions formation for the pedagogical communication taking into account the students' knowledge, skills, habits, and age experience, the support of their emotional personal sphere and so on [2].

V. Redko focuses on such four groups of the foreign language teachers' professional skills, namely getting to know the peculiarities of a student personality, taking them into consideration in the process of teaching and correlating them with the conditions under which the foreign language teaching takes place; planning the communication in the teaching conditions and it presupposes the ability of a teacher to use not only a textbook as the main teaching means at the lesson but also other means that in their turn help to organize teaching communication effectively. The professional skills are also such ones promoting

the creative and interactive forms of work into the teaching process which activate it and ensure the communicative interaction; performing all the envisaged activities by means of the rational regulation of time at the lesson and the creation of the favorable psychological atmosphere by a teacher as well. The latter allows the students to reveal their individual abilities, develop their emotional sphere, creativeness, cognitive abilities, and skills to interact with the others in the process of teaching; evaluating critically and analyzing the results of their own pedagogical activity, correcting it, making conclusions, and finding the ways of improving it [6].

The given views testify that in general the foreign language teachers' professional competence can be qualified as the abilities to organize their own professional activity according to the pedagogical, psychological and methodological regularities aimed at the foreign language teaching and based on intercultural communication. The Curriculum for the English language development in the Ukrainian universities and institutes defines that the development of the professional-pedagogical competence presupposes the development of the language knowledge, linguo-communicative and linguo-didactic skills necessary for the effective work in educational institutions [4].

Accordingly the professional competence formation and the process of the foreign language teachers' training in universities are determined by the language, speech and methodological components considered as the interconnected aspects being realized in the process of studying the practical, theoretical, and methodological disciplines.

The practical courses of studying provide with language mastering on the basis of the communicative approach, train students to use language in various conversational situations ("English Language Practice", "Practical Phonetics", "Practical Grammar").

The theoretical courses contain the language description as an objectively existing social mechanism which is acquired in the conditions of the isolation from the native speakers' social environment; treat theoretically the language facts and phenomena ("Theoretical Phonetics", "Lexicology", "Theoretical Grammar", "History of Language", etc.).

The methodological component in the system of the foreign language teachers' training is insured by the subject "Methodology of Foreign Language Teaching", pedagogical practice at school, and also "General Psychology", "Age Psychology", "Pedagogical Psychology", and "Pedagogy".

Taking into account the above mentioned ideas the practical, theoretical, and methodological components in the system of the foreign language teachers' training are related to *the first (principal) unit* in the contents of the professional foreign language teacher's training for obtaining the bachelor's degree. It is expedient to notice that the methodological component in the professional foreign language teachers' training

is directly connected with the language and speech components on the basis of the communicative approach. It is emphasized in the article that the communicative-teaching function is the determinant one among the other (developing, educational, gnostic, constructive-planning, organizational) pedagogical functions for performing by the foreign language teachers. Their realization is connected with the formation of the professional skills system. Consequently one of the main tasks in the students' training for the future professional activity at school is the formation of the ability to speak foreign languages.

Moreover, there observes the tendency of growth to interpret the methodological component of the students' training as the constituent part of the foreign language practice lesson based on the communicative method. Therefore the methodological component of the professional competence is determined by the communicative approach that is directly connected with the necessity to teach students to use the communicative method at the lessons. The latter is based on the group interaction according to which the communicative tasks or situations, project activity, and game activities are considered to be the most effective means in studies. As the above mentioned points deal with the communicative significance of the utterances special attention is focused on the applying the teaching methods and techniques which encourage students to use the foreign language properly but not only learn speech patterns by heart. The students need some time to realise that in the professional activity their answers should be deep and various, involving the arguments or confutation in order to introduce and prove the position, and determine their own attitude. All the communicative tasks correspond to the actual educational students' level and gradually perform the function of their self-development improving this level sufficient for the next stage of teaching. In my opinion, the combination of the communicative and methodological components in the professional training will promote students for self-development and professional development i.e. the effective formation of their professional competence.

The second unit in the contents of the professional foreign language teachers' training comprises such disciplines as "Introduction to Linguistics", "General Linguistics", "The Ukrainian Language for Professional Purposes"; "Introduction to Literary Criticism", "History of Foreign Literature", "Interpretation of Art Texts"; "Philosophy", "Culturology", "Economic Theory", "Politology", "Sociology".

The mentioned subjects develop the future teachers' methodological, economic, and politico-legal competences, and the Ukrainian language material is the basis for the foreign language acquisition and for the linguistic and pedagogical scientific areas, because the language structures reflect the facts of the famous and unknown writers and public figures activities, express their pedagogical ideals.

The third unit includes the organizational and communicative components aimed at the students' self-education at higher institutions, namely "Introduction to Profession", "History of Ukraine", "Informatics Fundamentals", "Applied Linguistics", "Research Essentials", "Physical Culture", "Safety of Vital Activity".

It is taken into consideration the latest achievements and research findings in the process of the contents formation peculiarities for the foreign language teachers' professional training. The essential peculiarity of modern science in general and linguistics in particular is the aspiration to fundamental theoretical researches. The science enlarges the sphere of practical usage of its results. For example, there appeared new branches of linguistics such as linguodidactics, interlinguistics, calculation, engineering linguistics, which belong to the branch of applied linguistics. New tasks of applied linguistics are of great interests for the trainees, such as automatic translation, creation of informative languages, automatic annotation, linguistic ensuring the work of information systems and so on. That is why the contents formation trends towards the creation of the special linguistic courses on the level of a bachelor's degree which will be a basis for the profound learning of the master's degree curriculum.

The fourth unit comprises the educational activities ensuring the application of the theoretical knowledge in practical activity, namely the projects on foreign philology and foreign language teaching methodology; the psychological-pedagogical and practical training for students at secondary schools. The practical training at secondary schools encourages students to use the methods and techniques of the foreign language teaching actively, do the professionally oriented tasks. During the first and second years of studying the students' professional competence is formed by means of the exercises which they do and analyze leaning on their experience. The practical training at schools begins with the psychological-pedagogical training in the third year of studying. The professional skills are obtained by way of the observation and analysis of the lessons which are conducted by the experienced teachers, by taking an active part in the class activities and school events, and also by professional interaction with the pupils, pedagogues, and colleagues. In the final stage of the psychological-pedagogical training the students have to conduct an individual lesson and provide its self-analysis. Evidently the most active period for the professional development takes place in the fourth year

of studying when the students have the long-continued practical training at school and also the theoretical discipline "The Foreign Language Methodology". At that period the trainees become the teachers' assistants and at the same time the independent teachers who go through the whole course of giving lessons, i.e. lessons design, lessons preparation, lessons conducting, lessons self-analysis, and lessons correction. I think the fourth year of studying is the most important for the professional competence formation, the peak of this process, and the firm basis for the next stage, because the students' practical training for the obtaining of a master's degree is carried out at the university; it comprises the professionally-oriented assistant practice and the research practice.

The analyzed notion of the professional competence and the peculiarities of the professional foreign language teachers' training system make possible to determine the factors influencing the formation of the contents of the professional foreign language teachers' training in Ukraine. They are: the main state regulations in the educational area; the language system peculiarities and also the main linguistic and linguo-didactic categories, the speech mechanisms, the historical and cultural problems of the country whose language is studied; the main foreign language teaching regularities as well as the teaching aims, contents, methods, means and the like; the contents of the curriculum for the foreign language development and the other directive documents; the students' psychological features, their interests and aptitudes, regularities of the foreign language mastering under the present-day conditions; the principal requirements to the modern teachers proficiency that the society determines and so on.

Thus, the formation of the contents of the professional foreign language teachers' training is determined by the unified integrated space of the higher educational establishments that is provided by the above mentioned units. Different components of the professional foreign language teachers' training are not presented formally in the standardized structural disciplines list. All the constituents are integrated into the one complete new joint creation of a personality which helps the future teachers to perform the professional functions and social roles successfully.

For further researches on the key problem it is expedient to study the methods helping effectively use the new high tech possibilities in the professional foreign language teachers' training, and it contributes to the professional training contents renewal and improvement as a whole.

REFERENCES

1. Баркасі В.В. Формування професійної компетентності в майбутніх вчителів іноземних мов : автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / В.В. Баркасі. — Одеса, 2004. — 21 с.
2. Бердичевский А.Л. Оптимизация системы обучения иностранному языку в педагогическом вузе : науч.-теорет. пособ. / А.Л. Бердичевский. — М. : Высш. шк., 1989. — 103 с.

3. Національна доктрина розвитку освіти України у XXI ст. // Освіта України. — 2001. — № 1. — С. 22—25.
4. Програма з англійської мови для університетів / інститутів (п'ятирічний курс навчання): проект / [С.Ю. Ніколаєва, М.І. Соловей, Ю.В. Головач та ін.]. — К., 2001. — 245 с.
5. Професійно-методична підготовка вчителя іноземних мов у педагогічному університеті : навч. посіб. / [Л.В. Калініна та ін.]. — К. : Пед. думка, 2000. — С. 4.
6. *Редько В.Г.* Підготовка вчителя іноземної мови до професійної діяльності / В.Г. Редько // Лінгводидактичні засади навчання іноземної мови учнів початкової школи. — К. : Генеза, 2007. — С. 99—104.
7. *Тамбовкина Т.Ю.* Развитие профессиональной автономии у будущих учителей иностранного языка с использованием метода проектов / Т.Ю. Тамбовкина // Иностранные языки в школе. — 2000. — № 5. — С. 63—68.
8. Урок иностранного языка / Е.И. Пассов, Н.Е. Кузовлева. — Ростов-на-Дону : Феникс; М. : Глосса-Пресс, 2010. — 640 с.
9. Country Report. Ukraine [Електронний ресурс]. — Київ, 2010. — 68 р. — Режим доступу : www.coe.int/t/dg4/.../Ukraine_CountryReport_rev10.doc.
10. Creating a New Teaching Profession. — Ed. by Dan Goldhaber and Jane Hannaway. — Urban Institute, 2011. — 280 р.
11. Language Education Policy Profile. Ukraine [Електронний ресурс]. — Київ, 2008—2011. — 58 р. — Режим доступу : www.coe.int/t/dg4/linguistic/.../Profile-Ukraine_final_EN.doc.

УДК 811.111.26

Л.В. Ягеніч,
*завідувач кафедри іноземних мов
 Кримського державного медичного університету
 імені С.І. Георгієвського,
 кандидат педагогічних наук, доцент*

МОТИВАЦІЯ СТУДЕНТІВ МЕДИЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Формування мотивації є актуальним і необхідним процесом в сучасній методиці навчання іноземних мов. Розуміння сутності мотивації дає змогу педагогові управляти аудиторією, правильно будувати заняття, добирати цікавий навчальний матеріал для студентів. У нашому дослідженні йтиметься про неможливі ВНЗ, де особливо гостро стоїть проблема оволодіння іноземною мовою, зокрема, про медичні вищі навчальні заклади та проблему формування іншомовної професійно орієнтованої комунікативної компетенції. Труднощі викликає незацікавленість студентів оволодінням іншомовними навичками та вміннями, оскільки йдеться не про формування навичок та вмінь і не про оволодіння знаннями, які допоможуть їм стати кваліфікованими лікарями, а про засіб отримання інформації іноземною мовою, що дасть змогу використовувати нові джерела, обмінюватися досвідом із закордонними фахівцями.

Метою статті є розгляд процесу формування у студентів мотивації та самомотивації під час вивчення іноземної мови у вищих навчальних закладах медичного спрямування.

Беручи до уваги мету статті, окреслимо завдання нашого дослідження: 1) проаналізувати літературу та визначити недосліджені аспекти проблеми; 2) визначити змістове навантаження термінології; 3) показати процес формування самомотивації.

Проблемі мотивації присвячено чимало досліджень. Зокрема, О.Є. Коваленко та Є.В. Шматов розглядають мотивацію у цілому, О.П. Сергєєва розкриває проблему мотивації з психологічної точки зору, О.Б. Моргулець акцентує увагу на мотивації працівників у процесі професійної діяльності, О.Є. Коваленко говорить про мотиви у методиці професійного навчання; Т.І. Левченко звертається до проблеми актуалізації мотиваційних ресурсів суб'єкта учіння в оволодінні нерідною мовою.

Для медичних ВНЗ характерна така структура оволодіння знаннями: перші три роки студенти вивчають теоретичні дисципліни, а наступні три роки зорієнтовані на формування професійних практичних навичок та вмінь. Іноземна мова вивчається на перших двох курсах, з чим і пов'язане виникнення низки труднощів. По-перше, це — складний психологічний адаптаційний етап після школи. По-друге, іноземна мова не відноситься до теоретичних основних дисциплін, які в подальшому дадуть змогу студентам орієнтуватися в предметах за спеціальністю. Отже, викладачам потрібно сформулювати іншомовну комунікативну компетенцію вихованців в умовах, коли це не є основним завданням студентів. Отже, потрібна мотивація і самомотивація студентів, потрібно знайти фактори, які активізують їхнє бажання оволодіти іноземною мовою, та пояснити, що це дозволить їм отримувати цінну фахову інформацію.